

Lekarze – patroni wielkopolskich ulic

Mikołaj Kopernik

Mikołaj Kopernik (1473–1543)
– astronom, urzędnik kościelny,
prawnik i... lekarz

Mikołaj Kopernik urodził się 19 lutego 1473 r. w Toruniu. Studia rozpoczął w Krakowie (1491–1495), gdzie przez cztery lata nie uzyskał żadnego stopnia naukowego. Po nieudanej próbie mianowania go kanonikiem warmińskim przez jego stryja Łukasza Watzenrode, od 1489 r. biskupa warmińskiego, został wysłany do Bolonii w celu kontynuowania studiów prawniczych. Spędził tam 3 lata, ale stopień doktora prawa kanonicznego uzyskał dopiero po 7 latach – w 1503 r. w Ferrarze. Kwestia święceń kapłańskich Kopernika pozostaje dyskusyjna – część badaczy uważa, że miał jedynie niższe święcenia, wystarczające do objęcia kanonikatu. W 1501 r. Kopernik przeniósł się do Padwy, gdzie przez dwa lata studiował medycynę. Studia trwały w tym czasie 3 lata i uważa się, że zdobył co najwyżej licencjat z zakresu medycyny (brak dowodów, by uzyskał stopień doktora medycyny). Licencjat ten jednak wystarczał mu w praktyce medycznej. W 1503 r. wrócił na Warmię, gdzie mieszkał do śmierci przez kolejnych 40 lat. Rozpoczął pracę w Lidzbarku Warmińskim jako lekarz przyboczny i sekretarz wuja Watzenrode, pod którego opieką został włączony w sprawy polityczne, gospodarcze, kościelne i administracyjne. Od tego czasu datują się początki pracy Kopernika nad teorią heliocentryczną. Po śmierci wuja w 1512 r. przeniósł się do Fromborka, gdzie zorganizował stały punkt obserwacji astronomicznych i gdzie mieszkał z przerwami do śmierci. W 1516 r. został administratorem dóbr wspólnych w Olsztynie. W związku z tym przeniósł się do Olsztyna, gdzie mieszkał do 1519 r. oraz zarządzał folwarkami kapitulnymi i zaangażował się w działalność gospodarczą. Był też wtedy głównym przywódcą oporu kapituły przeciw zakonowi krzyżackiemu, organizatorem umocnień fortyfikacji zamkowych i innych przygotowań do obrony Olsztyna przed najazdem krzyżackim. W 1521 r. Kopernik został komisarzem Warmii, a w 1523 r. generalnym administratorem diecezji warmińskiej. Był to najwyższy piastowany przez niego urząd. W latach 1525–1528 zajmował się zagadnieniami reformy monetarnej, wydał dzieło „O sposobie bicia monety”, sformułował tezę o wypieraniu z obiegu dobrej monety przez monetę o mniejszej zawartości kruszcu i zwracał uwagę na niekorzystne następstwa nadmiernej emisji pieniądza. Przez wszystkie te lata jednocześnie prowadził badania astronomiczne oraz udzielał pomocy lekarskiej. Był osobistym lekarzem kolejnych biskupów warmińskich oraz wielu kanoników i ich rodzin. Bywał wzywany do pacjentów poza granicami Warmii, m.in. do Królewca i Gdańska. W przypadkach trudnych i wątpliwych konsultował się z największymi ówczesnymi autorytetami medycznymi w Polsce, w tym z lekarzem nadwornym Zygmunta I dr. Janem Solfą oraz lekarzem nadwornym ks. Albrechta Pruskiego dr. Wawrzyńcem Wille. Zmarł 24 maja 1543 r. we Fromborku „z wylewu krwi i spowodowanego tym paraliżu prawego boku... na długo przedtem utraciwszy pamięć i przytomność umysłu”. W tym samym roku wydrukowane zostało najważniejsze dzieło jego życia „O obrotach ciał niebieskich”, którego w wersji drukowanej nie był już prawdopodobnie w stanie zobaczyć. Ulica Mikołaja Kopernika znajduje się w Poznaniu, w centrum, pomiędzy ul. Strzelecką a Łąkową.